

ИНСТРУКЦИЯ

за повторно заселване в природата на иззети от браконieri или доброволно предадени костенурки

Отглеждане на закрито

При липса на възможности за незабавно освобождаване в природата най-добре е да потърсим помощта на най-близкия зоопарк, зоокът или спасителен център. Костенурките се настаняват в сухо и топло помещение или в добре заградена част от двор със слънчев и сенчест участък. При горещо време или силно слънце, лишени от възможност да се скрият на сянка, костенурките бързо могат да умрат от прегряване. Трябва да се осигури вода и храна- сочна зелена растителност, меки плодове и други растителни части. Костенурки събрани/предадени през края на есента и зимата трябва да презимуват в студено (2-6° С, не по-ниско!), тъмно и влажно мазе (имитация на зимен сън) с натрупана опадала шума, дървени стърготини или други материали, в които те могат да се заровят. Ако не разполагаме с мазе отговарящо на тези изисквания и костенурките са малко, те могат да бъдат отглеждани при “стайни условия” при температура 20-30° С и хранени със свежи растителни части, варена тиква, меки плодове. При температури от 5-6° С до около 20° С, костенурките нито се хранят, нито могат да заспят, изтощават се и може да не дочакат пролетта. През април, в зависимост от времето, когато вече се е появила прясна зелена растителност, костенурките могат да бъдат освободени.

Произход на костенурките и изисквания към местата за освобождаване

Много важно е да научим откъде са събирани костенурките. Във всички случаи, най-добре е те да бъдат освободени в най-слабо посещаваните места в районите, от които са били събрани. За предпочитане са гористи местности с развит подраст и подлес- храсталаци, тревни съобщества с високи треви. Особено подходящи са места с добре развит микрорелеф, каменисти, скалисти участъци или пясъчливи откоси. Да се избягват усойни, северни склонове. Места с изброените условия почти отсъстват в равнинните райони, но са чести в ниско- и средно-планински пояс. Местата с надморска височина над 1200м (дори и в най-южните части на страната) не са подходящи, въпреки че отделни екземпляри са намирани до около 1460м н.м.в.

В случай че не можем да установим произхода на костенурките, постъпваме така:

Ако броят на костенурките е над 20-30 екземпляра и всички те са само шипоопашати (*T. hermanni*) почти сигурно е те да произхождат от СЗ България, тъй като там се среща само този вид. Такава група от костенурки трябва да бъде освободена в подходящи места в подножието на Западна Стара планина от Кулско до р. Огоста (напр. Белоградчишко, Чипровско и другаде в района).

Ако бъде заловен подобен брой костенурки и всички те са шипобедрени (*T. graeca*), най-вероятно е да произлизат от СИ България (източно от линията Русе-Шумен-Варна), тъй като там се среща само този вид. В такъв случай, костенурките следва да се освободят в Провадийско, скалисти места в Шуменското и по околните плата, Търговищко, ПП “Русенски Лом”, както и в слабо посещаваните скалисти долини в Добруджа.

В случай, че предстои да освобождаваме група с неустановен произход, съдържаща екземпляри от двата вида, трябва да избягваме СЗ и СИ части на страната, за да не нарушаваме естественото разпространение на видовете. Най-вероятно тези костенурки са били събрани в

южната половина на България (малко вероятно е те да произхождат от средната част на северна България). Тогава костенурките трябва да бъдат освободени в места като гореописаните по течението на р. Струмешница, Източните Родопи (особено южно от р. Арда), гористите места в Дервентските възвишения и Странджа, дъбовите гори на Източна Стара планина, но не по-близо от 10 км от морския бряг. За предпочитане е освобождаването на костенурки да става в защитени територии и въобще в слабо населените места, далече от курорти, селища и райони с гъста пътна мрежа. Категорично да се избягват места с постоянно или временно пребиващо ромско население. В никакъв случай, местните жители (особено ромите) не бива да научават че предстои освобождаване на костенурки.

Методика за освобождаване

Костенурките трябва да бъдат освобождавани на терена на групи от по 3-4 екземпляра, най-добре от един вид в долчини, гъсти храсти и други скрити места. Разстоянието между групите в зависимост от релефа да бъде между 150м и 300м. Това разстояние осигурява възможност за контакт между екземплярите необходим за размножаване, а същевременно не се получава струпване, което би привлякло вниманието на браконьерите.

Всяка освободена костенурка трябва да бъде белязана с номера на района, в който е освободена (виж картосхемата и приложената рисунка на карапакса). Протоколът за освобождаване и данните за маркирането се съхраняват в РИОСВ, а копия се изпращат в офиса на БДЗП-Пловдив.

Автори: Вл. Бешков, Б. Петров (Февруари, 2003), представена и приета по време на втора среща на Националната работна група за опазване на земноводните и влечугите в България.